

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

785.16

Szerző: *Julius*
Cím: *Jazz-band*

Hely

Idő

"1922"

Személy

Helyszám

Forrás: *Magyarság**Bp.*
(Hely)1922. 3. 25
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

16

Jazz-band Riport az éjszakából

— A Magyarság tudósítójától —

Nem ismerek rá többé a pesti éjszakára. Ide-stova néhány éve már annak, hogy feléje se nézek az éjjeli »lokál«-oknak. Azt hiszem, a háboru alatt hagytam föl egé-

szen azzal a nagyvárosi szórakozással, hogy az ember néha-néha, a változatos-ság vagy az idegei kedvéért fölkeresi a tánának, jókedvnek szentelt csarnokokat. Az események az embernek hovatovább elvették a kedvét és lehetőségét ahhoz, hogy a könnyelműség oltárán áldozzon.

Vidéki rokonom állított be a minap és az ő kedvéért szántam el magamat, hogy fölkeresem vele együtt az éjjeli helyeket. Nem szívesen mentem bele a vállalkozásba, mert sejtettem, hogy csalódás lesz a vége. Egészen más az, ha az ember még ifjui illúziókkal látogatta ezeket a lokálokat a régi jó időkben, amikor a korona pari volt a külföldi valutákkal és szerényebb polgár is nagynéha megeresztetett egy-két üveg eredeti édes Moet-Chandont, vagy keserű Pommeryt, vadító Mummot, vagy szeliden kábitó Veuve Cliquot-t. És ha Henry Clay nem is, de a finom, karsu Tisza-szivar, vagy a szögletes speciális Média ott füstölöghetett az

ember szájában, nem is szólva az egyiptomi cigarettékről, amelyek potom áron voltak kaphatók. Mig ma? Jobb erről nem beszélni.

Vidéki rokonom — nevezzük Pali bácsinak — mégis magával rántott és ennek a cikknek a keretében legyen szabad elmondanom éjszakai tapasztalataimat. Már előre összegezem tapasztalataim eredményét, hogy azzal ne vádoljanak, hogy érdekes témával csalódást okoztam. Az éjszakai körut után, amely néhány éjjelen át tartott, az volt az alapérzésem, hogy rettenetesen megöregedtem. Nem vagyok abban a korban, amikor az ember még könnyelmű és bohó fiatalembernek nevezheti magát, de viszont nem hittem, hogy hat-hét év alatt úgy neglehet vénülni, mint ahogy velem történt. Egész betegek vagyok ennek a gondolatnak. Ugy néztem most körül az egykor kedves helyeken, mint az utolsó bölény, aki még látta a pompás, irdatlan eserdőt és mikor visszajött, csak pusztaságot, gránátsujtotta facsonkokat, kivájt gránátöléséreket talál.

És az az érdekes, hogy még azt se mondhatom, hogy az éjjeli élet visszafejlődött. Épp ellenkezőleg, megnövekedett a mulatóhelyek száma és az ember bőven válogathat. zenés bárba menjen-e, vagy valamelyik orfeum tánclokaljába, vagy kabaréba, amely vendéglői asztalok

előtt zajuk le. Sőt még orosz mulatóhely is van, ahol eredeti orosz ételek és ita-lok mellett és balalajka hangjainál álmo-dozhat az orosz steppék bánatos lelkéről.

Vidéki rokonom nem romantikus ter-mészet és nem tudtam rávenni, hogy az oroszokhoz menjünk. »Eleget balalajkázik, sóhajtozik otthon a feleségem, — mondta Pali bácsi, — nekem vigás, zene, tánc kell.« Pali bácsit tehát, mikor még meglehetősen józan volt, elvittem egy bárba, ahol énekesek gajdoltak és zongoráztak. Nem határozom meg közelebről a helyet, csak mint tipust írom le. Eze-ken a helyeken bár-italokat szokás inni, vagyis magyar liköröket méregdrága áron, vigalmi adóval és csanecapantrával. Ha valaki nem tudja, mi az a csanecapantra, kérdezze meg az árdrágító hiva-taltól.

Dzsentimén-külsejű pincér jelent meg és érdeklődött, mit rendelünk. Pali bács zavartan körülnézett és szót:

— Hozzon nekem olyan csinadrattát mint az ott!

Széles gesztussal rámutatott a szomszéd asztalra, hol csokoládé-flipszet ittak. A pincér elmosolyodott és szeméből ki-olvastam az örömet: »végre egy vidéki pali!« Pali bácsi jól megnézte a flipszet amit a pincér hozott neki, — erről fog csak nagyokat füllenteni a vidéki kaszi-nóban! — egy hajtásra kiitta, de általa-ban nem tudott fölmelegedni. Idegenek voltak neki a Bécsből importált kuplék, a fox-trotok és shimmy-táncok és a jazz-band-ok, amiket a jelenlévő törsvendég-

gek a saját tálcájukon vagy poharukon kalimpáltak végig el-elve a pattogó ritmust. A szesz itt-ott lángaborított egy-egy társaságot, de csak zártkörűen, egymás közt mulattak és a hangulat végig feszes, tartózkodó maradt. Pali bácsinak nagyon megtetszett egy szőke nő.

— Csak ne vóna olyan »kösze!« — mondta félhangon. Keszegség alatt a nő soványságát értette. A tekintetével próbált néha közeledni egy-egy nő felé, de hiába. A nők erre a helyre hivatalos barátjaikkal járnak rendszerint és nem kaphatók ballépésre. Szinte azt merném mondani, házasságszerző életet folytatnak a bár mindennapos az életükben. És a törsvendégek egy része »egy barack« vagy egy »török kávé« mellett tölti óráit, távol minden mánortól, inkább savanyuan, mint vígan, úgy hogy nem lehet tudni, miért vannak jelen minden éjjel. Pali bácsi elunta végre a bécsi énekes kappanhangját és *Gyerünk!* kiáltással felemelkedett helyéről, miután kifizette az ita-lokat, a vigalmi adót és a csanecapantrát.

Másnap kijelentette, hogy nem azért jött Pestre, hogy lássa, más mint mulat és énekel. Azzal vádolta meg a bárbeli énekest, hogy az emberek rovására mulat, kineveti azokat, akik figyelnek rá és nagy fizetésért igyekszik lehetőleg keveset énekelni, legtöbbször csak a szemét forgatja a zenére és a szája úgy jár, mintha énekelne, de spórol a hangjával, azzal a kappanhanggal!

Pali bácsit elvittem egy táncos-lokálba, ahol a tegnapi eseten okulva, nem páln-

kát, hanem jó magyar borokat rendelt. A borok tényleg jók voltak és elfüldögel-
tünk mellettük néhány óra hosszat. Parkett-
táncokat néztünk, helyesebben a shimmy-
párok véget nem érő láncolatát. A par-
ketten egy-két pár táncol állandóan, a
nők és a férfiak hivatásos táncos-
ok. Shimmy és újra shimmy. Ugyan
mit néznek ezen az embereken? Ha-
csak az ember nem akar förténcor
lenni a bálon, vagy profi táncos a
parketten, ki az ördögöt érdekel ez az
örökös shimmy, amelynek néha foxtroit
is a neve és amelybe néha lármás,
pattogó zeneszerszámok is belecsattognak.
Befelé görbített lábbal járják a shimmyt,
ahogy az előkelő kinaik szoktak lép-
kedni, akiket a közönséges földi halandók-
tól ez a befelé csámpázó járás is meg-
különböztet. A sok táncosnő közül
csak egy volt figyelemreméltó, N. A.
kisasszony, pályadíjat nyert shimmy-
táncosnő. N. A. kisasszony a lábával
megnagyarasta, miben áll a shimmy
lelke és hogy ezt a groteszk táncot is
lehet művésziessé járni. Lábujjhegye
csak pillanatokra érinti a padlót és lába
hegyével olyan lágy, ritmikus mozdulato-
kat végez, mintha kenegetné vele a
padlót. De ehhez hosszú, keskeny lábfej
kell, mint az övé, különben a mutatvány
kómikumba full. Pali bácsi is megértette
ezt a mutatványt és hozzátette:

— Jól bokázik!

És tényleg az eredeti shimmyben sok
van a magyar bokázó csárdásból.

A következő éjszaka megint táncos

helyen jártunk Pali bácsival. Itt láttuk az
első, jobban felszerelt »jazz-band«-ot
(ejtsd: dzsesz-bend). Az ehhez szükséges
szerszámokat egy nő kezelte. Üstdob,
cintányér, triangulum: a régi rezes,
fuvós zenekarok kelléktárában is előfor-
dult. De a jazz-bandnak egyéb ütő- és
verőszerszámai is vannak. Fakolompszerű
hangot adó furcsa szerszám, repedt faze-
kat utánzó bőgre-szerszám, kerepelő-
hangu pálcikák és még a jó ég tudja, mi
minden. Nagy zsbajjal-robajjal játszik a
jazz-band, a taktust valósággal beleveri,
beleszögei az ember fülébe úgy, hogy
még a siket is tappogjon a lábával rit-
musra. Vad indiánok és négerrek szeretik
egy aládöfködni a taktust. Világháborunak
és egyébrek kellett jönnie, hogy a hu-
szadik század emberel visszatérjenek a
primitív népek izléséhez. El kell azonban
ismernem, hogy hallottam egy braziliai
táncot, amelynek más éghajlatot lehelő
forró, bánatos ritmusa nagyon megfogott.
A fáradt, agyonhajszolt Európa, úgy lát-
szik, vad népek ihletében keres meg-
frissülést. És a sok álshimmy után jól
esett az a félnéger táncosnő, aki valami
vad és érthetetlen jókedvet, villogást
hozott a színpadra. Londonban láttam
először ezeket a fekete »runaway-
girls«-öket, akiknek első fecskéje ná-
lunk is megjelent. Eszembe jutott az
a néger regényíró, aki francia pályá-
társai elől vitte el a Goncourt-akadémia

pálmáját. A táncoshelyeket is nemsokára
hatalmukba fogják keríteni ezek a nége-
rek, braziliai meszticek, indiánok, javá-
nak és egyéb vademberek, akik az ő-
erdők szüzi, fanyar illatát hozzák ma-
gukkal.

Pali bácsi azonban a sok shimmy és
jazz-band után meglehetősen összetörve,
kimerülten bandukolt mellettem. Külvá-
rosi kávéház mellett mentünk el, ahonnan
váratlanul a »Befutt a utat a hó« bá-
natos ritmusai törtek elő.

— Ez kell nekem! — mondta Pali
bácsi felujjongva és a következő pillá-
natban benn termett a rosszul világított
kávéházban, ahol néhány vendég busult
azon, hogy »cétlanul fut a fakó.« A
cigányok, amint látták, hogy mulató-
s vendégek érkeznek, nyomban abbahagy-
ták a céttalan fakót, szempillantás alatt
jazz-banddá alakultak át és olyan shimmyt
sóztak ránk, hogy Pali bácsi összebör-
zongott.

— Ácsi! — kiáltotta rá a primásra. — Azt

huzd, hogy »Sajó
kutyám, jaj az
mélyen aluszol...»

Valósággal bele-
menekült ebbe a
nótába abból a vi-
lágból, amely szá-
mára már teljesen
érthetetlen lett.

Julius

